

Ročník XVIII

leden 2010

číslo 1

Proud mezi břehy
úskalí kameny závratné víry
Občas zátoka k spočinutí

Čemu unikneš
tě dostihne o kus dál
Nejinak

Něčí plán
Tvoje schéma

Viola Fischerová

Úvodem

„Nebát se a nekrást“, vyzýval první prezident. „Kdo nekrade, okrádá rodinu“, šklebili se občané vlád, které se staly největšími lupiči. „Chyťte zloděje, jenž mi vyломil z auta zpětné boční zrcátko, nedonutíte mě ke zlodějině“, řekl jsem esenbákům. Zrcátka nebyla, řidiči si je kradli navzájem. Dnešní hojnost by se Masarykovi líbila.

Zemřel další z předních mužů Českého království – pan Ivan Medek. Vždy byl mužem činu. Poznal jsem ho v r. 1972. První, co jsem se o něm od přátel dozvěděl, že s Jaroslavem Vrbenským v Praze vynosili po schodech řadu starých a invalidních lidí a uspořádali pro ně výlet lodí po Vltavě. Nikdy nezpychl, ani jako kancléř na Hradčanech. Stále měl srdečný zájem o druhé, nikdy se před nikým nehrbil, udržel si svou pevnost a svobodu.

Co si do nového roku víc přát, než abychom se Ivanu Medkovi v těchto postojích podobali.

Smrtí velkých lidí neubýváme - přibýváme do nebeského království mezi ty, kteří se osvědčili a nesložili – a nikdy nesloží - ruce v klín. /v

DIVNÁ VĚC JE OBŘEZÁNÍ...

Listuji v novém kalendáři 2010. Zaujme mne hned 1. leden. Nový rok, oktáv Vánoc, Slavnost Matky Boží, den obnovy českého státu, světový den modliteb za mír. Není to mnoho pro jeden jediný den? – Každý si může vybrat, i ten nevěřící. Je to přece den důležitý, začátek občanského roku v polovině světa. Za mého dětství byly v kalendáři na nový rok jen dva tituly: Nový rok – Obřezání Páně. A to v každém kalendáři! Tak se to psávalo po staletí. Až později jsem zvěděl něco o tomto podivném tisíciletém obřadu starověku a Židů zvláště. U nich to byl úkon spojený s mesiánským očekáváním. Při obřizce dostalo Dítě jméno „Jehošuah“: Bůh osvobozuje. To je dobré poselství do nového roku! Vždyť je toho tolik, co nás poutá, svazuje, znásilňuje, vleče – kam? „Napišme toto jméno na bránu nového roku, jméno, v němž je naše pomoc, jméno, jenž znamená „Bůh osvobozuje!“ (Rahner).

Proto mne těší, že v kalendáři Tovaryšstva Ježíšova tímto jménem začíná nový rok.

Dar lepší, než je Bůh, nezná ani On sám, dar lepší, než sám Bůh, člověku nelze dát, ten Dárcem darovaný dar zde dán je nám, dar za ten dar, kdo přijme jej, též má se stát. Bůh je můj dar, dal se mi svobodně, já dar chci Bohu být, jen Bůh ať vlastní mě.

*Robert Southwell, kněz, mučedník,
studoval v Brně a Olomouci.
Popraven v Londýně 21.2.1595
z knihy Hořící dítě,
Refugium 2008, přel. J.H.*

Osmého dne, říká evangelium, bylo dítě obřezáno a dostalo jméno Ježíš. Tak to bylo uloženo jeho Matce při Zvěstování. Ona s tím jménem v srdci chodila 9 měsíců a byla první, kterou toto jméno hrálo a osvobozovalo od tíže jejího poslání. Tušila velkolepý počátek, jímž všechno začíná, cíl, do něhož vše ústí, a přítomnost, která všechno nese (Claudel). Stačí, aby na počátku stálo v kalendáři jen toto Jméno, a člověk půjde celým rokem v osvobození. *Jan Rybář*

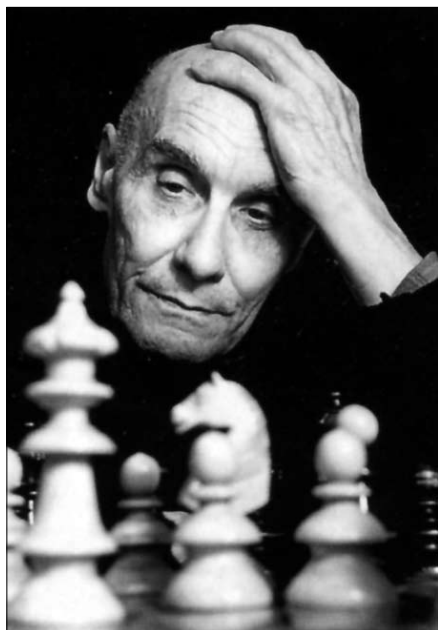

Foto: Václav Peták

NA PŮL CESTY VSTRÍČ

*Inspiraci se musí vycházet
na půl cesty vtríc.*

B.G. Shaw

Každý kdo něco vytváří z ničeho, ví, že někdy se daří, jindy ne. Zpočátku se to častěji nedaří než daří. Každý slavný hokejista začal tím, že se neudržel na bruslích a padal na zadek. Každý slavný spisovatel začal tím, že neuměl číst a psát. Každý slavný houslista začal skřípotem.

Kdo vytrvá, tomu to jde postupně lépe, pak ještě lépe, až nakonec snadno. K vytrvání potřebuje pěstovat tyto vlastnosti: zvědavost, posedlost či zápal, vidinu kýženého výsledku, schopnost konfrontace, výdrž a víru.

O zvědavosti stačí říct jen: Kdo se neptá, nic se nedoví. Poseidlost a zápal jsou ta hnací síla, pohonná látka, energie, které nás odpalují z nicoty a nudy do touhy, odhodlání, vůle a akce.

Vidinu kýženého výsledku je užitečné mít jasnou jednoduše proto, abychom věděli, kterým směrem se odpalovat a nepobíhali sem tam jako kuře bez hlavy.

Konfrontace má v mnoha kulturách špatnou pověst a pokládá se za nežádoucí. Česká kultura k nim patří plnou měrou. Češi se bojí nejen konfrontace, nýbrž i těch, kdo se konfrontace nebojí. Oni je totiž vyrušují z bezpečné anonymity, uvádějí v riziko a v nepohodu. Stavějí je do situací, v nichž by za sebe museli rozhodovat, někomu či něčemu stranit, projevit jednomu či druhému loajalitu. Nutí je k jednoznačné volbě. To všechno je strašně bolí. Mnohem raději věci nechávají tak, jak jsou: času, vývoji, osudu. Pak remcají, potajmu, vyhýbavě, uhýbavě, za zády, nasraně. Že se nic neděje. A když se děje, ne tak, jak by mělo. Tím se uvádějí do bezmocnosti. Protože jim chybí jasnost cíle, často se vzdávají, ještě než začali.

Protože jim chybí loajalita, nedokážou se vystříhat úskočnosti, vypočítavosti, zrádnosti, záłudnosti, zákeřnosti. Často se těší tím, jak vyzráli na někoho, kdo na ně spoléhal, kdo jim chtěl pomoci, kdo se za ně o něco rval. Byl prý moc konfrontační, zavinil si to sám. Proto se taky česky nedá napsat velké světové drama. Drama je totiž samá konfrontace.

Konfrontovat znamená čelit. Stavět se čelem, přímo, nevyhýbavě. Tváří v tvář. Podívat se na věci zblízka a zeptat se, proč jsou, jak jsou a zda by mohly být jinak. Neklopit oči, neschovávat se do kouta, za někoho jiného. Nebát se nebezpečí. Nebo se ho bát, ale přesto do něho jít. Přijímat riziko. Svět bez rizika je nudný, šedivý, ušlápnutý. Dokud se nekonfrontujeme s překážkami, nedá se zjis-

tit, co je a co není možné. Limit možností se zjistí teprve tehdy, až párkrát přestřelíme.

Opakem konfrontace je přešlapování kolem horké kaše, bojácnost, předposírání. Výsledkem je bezmocnost a bída.

Jako každá jiná dovednost, schopnost konfrontace se dá naučit, pěstovat, posilovat, tříbit. Jestliže se nepěstuje konfrontační schopnost, automaticky se pěstuje bojácnost a bezmocnost. Konfrontaci se potřebujeme učit také proto, že s sebou nese několik úskalí, která se musíme učit poznávat. Jedním je konfrontace s chybným terčem – s někým, od něhož konfrontaci nemůžeme nic získat, protože k tomu není kompetentní. Druhým je konfrontace v nevhodnou dobu – okolnosti a podmínky neuzrály do situace, v níž konfrontovaný musí nebo přinejmenším může ustoupit nebo vyhovět. A třetím je setrvačnost, která nám někdy znemožňuje zastavit, když už jsme konfrontaci vyhráli, a může oslabit či dokonce i negovat již dosažený výsledek.

Ke konfrontaci je zapotřebí energie zvané troufalost. Troufalost potřebujeme ke každému činu, ke každému pohybu, ke každé změně. Troufalost má charakter veskrze pozitivní. A to i bez ohledu na to, že konfrontovaným, jimž je konfrontace nepřijemná, nebo nekonfrontovaným, které konfrontace vyrušuje z pohody, se jeví negativně, takže ji pojmenovávají slovy jako drzost a nestoudnost.

Naopak ti, kdo vědí, že bez konfrontace se nic nehýbe a bez pohybu se nic nemění, si jako partnery a spolupracovníky vybírají právě lidi troufalé, a jen těm předávají odpovědnost a kontrolu. Troufalost jedněch dokáže motivovat i ty netroufalé k občasně troufalosti, ve známém „efektu sněhové koule“, kdy

jeden svou troufalostí inspiruje druhého a ten třetího, až vznikne skupina, které se najednou dnes zdá možné, co se jim jako jednotlivcům včera zdálo nemožné.

Foto: Pavla Krantlová

Nejtroufalejším záznamem troufalosti, jaký byl kdy napsán, je žádost Mojžíše a Árona k faraonovi: Hospodin ti vzkazuje: „Propusť můj lid ...“ (Ex 5-12)

Talmudické legendy si k Exodu přimyslely ještě jednu důležitou postavu, o níž nám text Bible nic neříká. Jmenuje se Nachšon a jeho legendární role je tato: jako první vstupuje do dosud nerozestoupeného moře, jehož hladina začne klesat teprve až Nachšonovi sahá po bradu. Teprve za Nachšonem si ostatní troufají. Záznak rozestoupeného moře se dává do pohybu ne Mošeovou neobyčejnou nadlidskou vůlí, ale Nachšonovou obyčejnou lidskou vírou. Bez Nachšona by Izrael do moře nevstoupil a podlehl by pronásledujícímu

Avínú malkénú – OTČE NÁŠ, KRÁLI NÁŠ

Otče náš! Králi náš!
Zhřešili jsme před Tebou.
Otče náš! Králi náš!
Nemáme krále mimo Tebe.
Otče náš! Králi náš!
Dej, aby tento rok byl dobrý!
Otče náš! Králi náš!
Odvrať od nás všechna krutá nařízení!
Otče náš! Králi náš!
Zmař záměry našich nepřátel!
Otče náš! Králi náš!
Uzavři ústa našim pomlouvačům a utrhačům!
Otče náš! Králi náš!
Oddal od nás mor, válku, hlad, zajetí, záhubu!
Otče náš! Králi náš!
Odpusť nám a promiň nám všechna naše provinění!
Otče náš! Králi náš!
Sešli úplně uzdravení nemocným našim!
Otče náš! Králi náš!
Zapiš nás do knihy dobrého života!
Otče náš! Králi náš!
Pomni, že jsme prach!
Otče náš! Králi náš!
Smiluj se nad námi, nad našimi dětmi a nemluvnaty!
Otče náš! Králi náš!
Vyslyš nás kvůli těm, kdož byli zavražděni pro jméno Tvé svaté!
Otče náš! Králi náš!
Vyslyš nás kvůli těm, kdož zahynuli v ohni nebo ve vodě pro posvěcení jména Tvého!
Otče náš! Králi náš!
Buď nám milostiv a vyslyš nás, i když neshleďáš při nás dobré skutky! Projev nám svou lásku a milost a poskytni nám pomoc svou!

*Židovská kající modlitba
ze svátku Dne smíření.*

Svátek předchází deseti dnům pokání, v nichž věřící navštěvují lidi, s nimiž se mohli dostat do neshody a prosí je o odpuštění. Dobře vědí, že jim Bůh nemůže odpustit hříchy proti bližním, pokud se s nimi nesmířili.

egyptskému vojsku. Slovo nachšon se v hebrejštině stalo symbolem předvoje, průkopnictví postaveného na víře a ochotě riskovat. „Operace Nachšon“ bylo jméno slavného mohutného přesunu československých zbraní do Izraele v roce 1948. Bez něho, bez víry v záchranu a ochoty riskovat, by Izrael asi neexistoval. Nebyť „Nachšonů“ ve všech možných oborech lidské činnosti, ochotných riskovat vlastní bezpečí a život kvůli něčemu většímu a lepšímu, v co věří, všichni bychom se ještě dnes houpli na větvích. Bez víry není proveditelné nic. „Na půl cesty vstríc“ je předpoklad všeho tvoření.

*z knihy Benjamina Kurase:
Zakázané ovoce vědění (redakčně zkráceno)*

POKOJ DALEKÝM I BLÍZKÝM

3. neděli adventní jsme slavili bohoslužbu obrácení (slovo „pokání“ nevyjadřuje přesně biblické „obrácení“). Tři předešlé neděle jsme se pokoušeli o nedělích zastavovat, naslouchat textům Písma a zpracovávat je pro své soužití s Bohem a blízkými.

Při bohoslužbě obrácení zpíval náš sbor Familia cantorum řadu písní Staročeských rotátů. Roráty patří na první místa českého rodinného stříbra duchovní hudby. Jejich kořeny sahají až do doby Karla IV. Slova svědčí o porozumění našich předků Písmu. Naslouchání a zpívání může být modlitbou. Na žádost řady účastníků přetiskujeme něco z toho, co na bohoslužbě zaznělo.

„Pokoje dalekým i blízkým“

Dlouho jsem nerozuměl tomu, proč je nejdříve nabízen a dáván pokoj vzdáleným. Přece nejdříve by měli být obdarováni blízcí ...

Ale ti přebývají v domě otcovském a nestrádají. Hospodin je Bohem soucitným, vychází vstříc těm, kteří se vzdálili, proto se nejprve věnuje těm více potřebným. Každý dobrý rodič to zná, nejprve se věnuje dítěti nemocnému nebo zraněnému – i když si tu nouzi děčko způsobilo samo.

Na adventní obnově jsme si četli z příběhu Josefa a bratří. Všimáli jsme si Jákoba.

Také vás překvapuje, že Josef, kterého Písmo označuje za spravedlivého, není jedním z praotců Božího lidu, ale Jákob? *

Ten se přece několikrát silně provinil. Jenže Juda je prvním velkým kajcníkem v Bibli. Na jeho životním příběhu je ukázáno, co znamená a obnáší obrácení se. Podle Judy se jmenují židé. On je nositelem naděje pro ty, kteří se vzdálili. Celému světu máme s Judou rozhlašovat dobrou zprávu o Bohu, který se smilovává nad těmi, kteří se provinili a nabízí pomoc těm, kteří nejsou schopni své provinění sami napravit. I my o slitování pokorně prosíme.

Modlitba

Bože, jsme Ti vděční za Tvé přátelství a za vše, co nám dáváš.

Děkujeme Ti za naše povýšení mezi tvé milované dcery a syny.

Děkujeme ti za osobní přátelství ke každému z nás.

Bože, chceme si s tebou víc rozumět a pracovat k dovršení tvých plánů se světem a lidstvem.

Se studem vyznáváme, že často nejsi naším největším pokladem.

Proto vyznáváme před tebou a před sebou navzájem svou bídu.

Proto tě chceme prosit o slitování a pomoc.

Bože, málo nasloucháme tvému slovu.

Nedostatečně si porovnáváme své názory s tvými názory.

Místo budování osobního přátelství s tebou někdy jen spoléháme na to, že patříme k pravé církvi.

Obelháváme se falešným přesvědčením, že přece plníme náboženské povinnosti.

Vyznáváme, že si někdy hrajeme na „Mistry“, místo toho, abychom se od Ježíše učili jako začátečníci.

Někdy si hrajeme před sebou a před druhými na někoho, kým nejsme.

Bože, vyznáváme, že na vlastní děti býváme přísnější a tvrdší než na sebe. Nedáváme vždy svým dětem dobrý příklad.

Pokrytecky zakrýváme svou bídu zbožnými postoji, které nejsou poctivé.

Místo kostel se chováme jinak než v kostele; zapomínáme, že jsi všude s námi, tam, kde právě jsme.

Místo poctivého rozhovoru s tebou někdy formálně pouze odříkáváme slova modliteb.

Nenaučili jsme se rozpoznávat tvého Ducha, Bože, od těch, které nás odvádějí na scestí.

Bože, vyznáváme, že své názory často vydáváme za jediné správné.

Vyznáváme, že často druhé lidi nespravedlivě odsuzujeme, kdežto sebe měříme mírnějším metrem.

Vyznáváme, že službu druhých přijímáme jako samozřejmost a málo oceňujeme ty, kteří nám slouží.

Bože, i tvé milosrdenství někdy zneužíváme.

Bože, vyznáváme, že jsme zanedbali mnoho dobrého.

Proviňujeme se nespravedlivým jednáním a neochotou.

Proviňujeme se tím, že říkáme tvrzení, jejichž pravdu jsme si neověřili.

Proviňujeme se tím, že nebráníme čest druhých proti vlastnímu podezření.

Vyznáváme se, že neřešíme své spory podle Ježíšových pokynů: Nehledáme pravdu a spravedlnost.

Neumíme si přiznávat chyby, vyslovit je nahlas a poprosit o odpuštění. Spoléháme na to, že naše viny budou promlčeny.

Bože, mnohým a mnohým způsobem jsme vinni.

Naše vina je větší, než ta, kterou jsme teď pojmenovali.

Víme, že se dokonce bráníme si ji v celé šířce přiznat.

Jsme vděční, když nám někdo naslouchá a když máme komu naslouchat.

Jsme vděční za to, že můžeme k někomu mluvit, i za to, když někdo mluví k nám.

Tobě, Bože, jsme neskonale vděční za to, že nám nasloucháš a že k nám mluvíš. Nejsi

Foto: Petr Klím

Bohem, který vzdáleně a tajemně mlčí.

Jsme rádi, že tě máme ...

Co bychom si bez tebe sami počali ...

Ty se nás ujímáš a ujímáš se nespravedlností, které jsme způsobili a nejsme schopni je sami zvrátit.

Smiluj se nad námi, Bože.

Zhřešili jsme proti tobě a proti sobě navzájem ...

Prosíme, zachovej nás ještě ve své službě, přes všechnu naši povrchnost ...

Bože, děkujeme ti, že se nad námi smilováváš, odpouštíš nám hříchy a naplňuješ nás svým pokojem.

I my se chceme smilovávat nad těmi, kteří nás o smilování prosí.

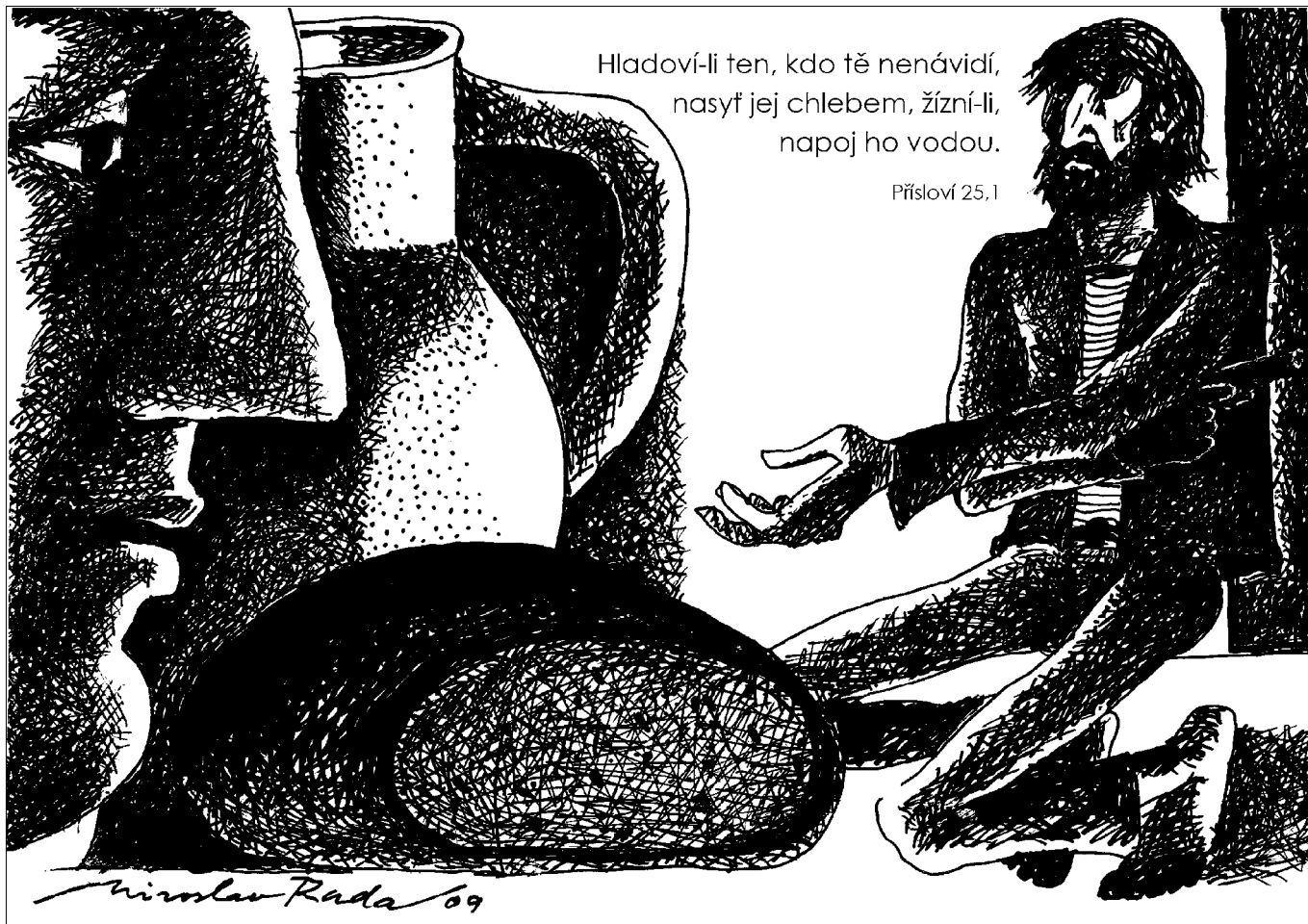
I my chceme být tvůrci tvého pokoje.

Prosíme tě, Bože, o pomoc, abychom ve svém životě lépe následovali tvého Syna.

Děkujeme za Tvé ubezpečení, že se na nás – přezevšechno - usmíváš a zveš nás do své objímající náruče! /v

* Hebrejská Bible („Starý zákon“) neuzivá slova „zbožný“, ale „spravedlivý“. Jak by se mohl poznat zbožný?

Josef byl spravedlivý, i vůči Bohu.

kresba Miroslava Rady

25. Malé symposion – tentokrát o přátelství

Od starověku po současnost se ukazuje, že spokojenost jednotlivců i pohoda ve společnosti závisí na spojení mezi lidmi spočívajícím ve vzájemnosti a solidaritě, které jsou zakotveny ve vztazích přátelství.

Avšak v současnosti pozorujeme, že skutečné vztahy založené na zájmu o druhého jako osobnosti začínají být nahrazovány pouhými funkčními kontakty. Ty jsou často spojeny s lhostejností i ke spolupracovníkům a k sousedům. Lidé takto citově ochuzeni si nedostatek skutečných vztahů vynahrazují „virtuálním přátelstvím“, které se uskutečňuje prostřednictvím internetu.

Závažný je problém přátelství v organizacích a na pracovištích. Mnohde začínají převládat funkční kontakty, přátelství je považováno za narušování profesionality a ohrožování pracovní kázně. Přitom mnoho zkušeností z týmové práce dokazuje, že pro efektivitu týmu je důležité přátelství, jehož základem jsou vztahy sounáležitosti a nezištného zájmu o druhého, o jeho názory, dovednosti i nesnáze.

Člověk, jenž dosáhl významnějšího postavení, brzy zjistí, že se lidé, které považoval za přátele, začnou proměňovat. Někteří zůstanou „osobními“ přáteli a někteří se stanou přáteli „pozičními“. Osobní přítel s námi sdílí dobré i zlé, ať jsme v jakémkoliv postavení. Osobním přátelům na nás doopravdy záleží, jsou s námi rádi a i my cítíme, že je nám s nimi dobře. Poziční přítel je k nám přátelský až servilní jen kvůli našemu postavení či autoritě nebo vlivu. Až už své postavení nemáme, najednou nás tito poziční přátelé přehlížejí nebo nám dávají najevo, že nemají pro nás čas, když se na ně obrácíme s nějakým sdělením či názorem nebo je o něco žádáme.

Z různých výzkumů vyplývá, že přátelé jsou považováni za lidi, „které rádi vidíme, v jejichž společnosti se dobře cítíme. Být s přáteli je jedním ze zdrojů radosti a životní spokojenosti. Přátelé jsou naší sociální oporou, mluvíme spolu o vzájemných problémech. Mají pro nás plné pochopení, můžeme jim věřit. Poskytnou nám emoční podporu, když ji potřebujeme. S přáteli máme většinou společné zájmy a sdílíme s nimi různé činnosti.“

Miluše Soudková

*Objevíš-li nové přátele,
nezapomeň na ty staré.*

Erasmus Rotterdamský

Vždy hledej v druhém to dobré. Na to dobré se soustřed', vyzvedni to, a proměníš i hříšníka ve světce.

Rabi Nachman

Váš přítel je odpovědí na vaše potřeby. Je vaším polem, které oséváte s láskou a sklízíte s dikuvzdáním. Je vaším stolem a krbem. Neboť k němu přicházíte se svým hladem a vyhledáváte ho pro svůj klid. Výslovi-li váš přítel své minění, nebojíte se nesouhlasit, ani se nebráníte mu přitakat. A když mlčí, vaše srdce nepřestává naslouchat jeho srdci. Neboť v přátelství se všechny myšlenky, přání a naděje rodí a sdílejí beze slov, s radostí, která nečeká díky.

Chalíl Džibrán

Nekráčej přede mnou, možná za tebou nepůjdu. Nekráčej za mnou, možná tě nedokážu vést. Kráčeť vedle mě a buď můj přítel.

Albert Camus

Přátelství je součástí lidského štěstí.

Jan Werich

*Životem kráčíme - tou cestou trnitou,
skládáme z oblázků naději rozbitou.
I přes hořké slzy zmaru na polštáři,
přátelství svítí jak skličko ve vitráži.*

Lada Skotnicová, vnučka 16 let

P. F. 2010

Vladimír a Ema Smékalovi

O IVANU MEDKOVI NAPSALI

... Do Vídně a do Hlasu Ameriky Ivana Medka přivedl charakter, občanská angažovanost: protože byl slušný, pokládal za svou občanskou povinnost zastávat se nespravedlivě pronásledovaných a byl spoluzakladatelem Výboru na obranu Václava Havla, Jaroslava Kukala a Pavla Landovského a posléze Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Estébáci ho za to krutě zbili a dali mu na srozuměnou, že by to příště mohlo skončit hůř. Medek emigroval do Vídně, takže estébáci jako by dosáhli svého – tedy jistě si to chvíli mysleli. Ale pak jistě museli nahlédnout, že jejich hnusná akce byla kontraproduktivní: Medkův hlas z Vídně totiž byl nepochybně silnější než Medkův hlas z Prahy. Estébácký zločin (ano, zločin, i podle tehdejších zákonů) byl tedy po zásluze potrestán, a to vskutku noblesně. Jiná věc je, že ruka zákona se po pachatelích nenatáhla...

Ivan Medek se nápadně vyznačoval slušností a noblesou – neznám člověka, který by ho kdy našel z nečestného či neslušného jednání. Byl krásným příkladem ctností, kterým obvykle říkáme „prvorepublikové“, nejspíš proto, že v hulvátském komunistickém období téměř vymizely a do dnešního postkomunistického Česka se rozhodně nevrátili v míře, jaká by nám prospívala. Což slušnost, slušnost je ctně, i když jí všichni neoplvývají. Ale noblesa? Vždyť už dneska málokdo ví, co to vůbec je!

K oněm „prvorepublikovým“ či „starosvětským“ ctnostem patřily i další, kterými se dnes hojně pohrdá: zdvořilost, vlastenectví a loajalita. ...

Medek měl svou zemi, Československo a posléze Českou republiku, opravdu rád, do disentu – v jeho případě to ovšem byla opozice, nikdy komunistické myšlenky nesdílel, takže od nich nemohl dost dobře odpadnout – vstoupil právě proto, že měl svou zemi rád. Zamiloval si i Rakousko, kam se přestěhoval, až do smrti je pokládal za svou druhou vlast a navštěvoval je, dokud mu to jeho zdravotní stav dovolil.

Věděl dobře, že mít něco rád neznamená to nekritizovat. Většinu toho, co pokládal za špatné, kritizoval veřejně, některou kritiku si však nechával do soukromí. To tehdy, když se kritičnost střetla s loajalitou. Způsob, jímž loajalitu chápal, se v dnešním světě také moc nevyskytuje: obvykle se za loajalitu pokládá stav, kdy člověk automaticky přijímá všechno, co jeho nadřízený či instituce (až po instituci státu) činí, a ztotožňuje se s tím. Jen zřídka jsme svědky toho, že někdo

odněkud kvůli vnitřnímu nesouhlasu odejde, a když se ho pak novináři ptají po motivech jeho odchodu, odvětví jen, že o nich nehodlá mluvit. Ivan Medek vždycky uměl rozlišit to, co mnozí rozlišit nedokážou, například stát a jeho vládu. A uměl něco, co mnozí neumějí, totiž pochválit. Byl to moudrý muž a měl pochopení pro to, že člověk je slabý, že nedokáže vždycky udělat to, co by chtěl a měl, že selhává. Odpouštět se musí, říkával spolu s arcipatem Anastázem Opaskem, ale odpouštění pro něj mělo také své meze. Byly docela prosté, křesťanské: prvním předpokladem odpuštění je hříšníkova lítost a jeho pokání. Jak odpouštět lidem, kteří nejsou ochotni uznat, že udělali něco špatného, a nesnaží se to napravit? A proč?

...
Ivana Medka jsem vždycky pokládala za vzor, který by se měl nám všem znovu a znovu stavět před oči. Abychom věděli, jak se máme chovat. A musím s lítostí konstatovat, že po tom, co odešel, máme takových vzorů už pramálo: patřil k druhu, k němuž patřil například Jirka Loewy či Pavel Tigrid, k druhu, který vymírá. Bůh nám buď milostiv.

Petruška Šustrová, LN
7.1.2010

... V republikánské společnosti pyšné na své plebejství je vždy dobré, když v ní existují lidé s elitním původem. Není to podmínka, ale když ji nepomarní, dává jim to jistotu. Ivan Medek se narodil do rodiny „oficiálního“ hrdiny první republiky, armádního generála Rudolfa Medka, spisovatele a nejznámějšího československého legionáře. Maminka byla dcera malíře, nejvýznamnějšího českého impresionisty Antonína Slavička, kterého sice nepoznal, ale jeho vliv v rodině žil přes matku, pro niž nepřestal být vzorem. Přes několik kolien byl dokonce příbuzný T. G. Masaryka: jeho babička si po Slavičkově smrti vzala syna Herberta, takže TGM byl de facto jeho nevlastní pradědeček. Ivanův o rok mladší bratr Mikuláš se stal legendárním malířem, Jacksonem Pollockem českého moderního umění. Ivan se o něm vždy vyjadřoval s úctou a láskou.

To samé platilo o otci, který zemřel v roce 1940 utrpený ze zániku republiku, kterou chtěl do poslední chvíle bránit: po Mnichovu vrátil na protest nejvyšší francouzské vojenské vyznamenání. ...

V roce 1953 přece jen Ivana Medka přijali do České filharmonie. Později byl opakovaně ze zaměstnání vyhazován, vždy z kádrových důvodů. V roce 1963 našel zaměstnání v Pražském jaru, ovšem s tím, že nesměl jez-

dit do zahraničí, nesměl se stýkat s cizinci, měl být pod dohledem organizace KSČ. Oficiálně se jeho funkce jmenovala zřízenec. Definitivní výpověď z filharmonie dostal po lednu 1970, když zařadil na program České filharmonie kantátu Arthura Honnegera Jana z Arku na hranici – rok před tím se upálil Jan Palach.

Prohlášení charty podepsal v prosinci 1976 v kavárně U Nováků, kde se s ním sešel filozof Jiří Němec. Netajil se tím, že hudba Plastiků není právě jeho gusta a že hudebně jsou si s undergroundem dosti vzdáleni, ale jde o princip: když začne režim zavírat lidi kvůli jedné věci, pak začnou třeba i kvůli druhé. Podepsal prý se slovy: „Mně umřel táta, mně umřela maminka, mně umřel bratr. Kdyby tady byli, všichni by to podepsali. Já to podepisuji za víc lidí, nejen za sebe. Tady to máš.“

Nejbližší byla Medkovi ta skupina disentu, která se hlásila ke křesťanství. Už během Pražského jara se zapojil do pokusů „obrodit“ Čs. stranu lidovou a postavit ji na vlastní nohy, což samozřejmě vzalo po srpnu za své. Ale kontakty s teologem Otou Mádrem a dalšími zůstaly až do chartistických časů živé. Po výpovědi ze Supraphonu nastoupil jako saniťák do nemocnice Na Františku, ale i odtamtud byl záhy vyhozen, jako záminka posloužila účast na pohřbu prvního mluvčího Charty 77 Jana Patočky. Další místo našel jen jako umývač černého nádobí v hospodě U tanku pod Petřínem. Šikana, výslechy a různé druhy perzekuce se staly běžnou náplní jeho dní. Jeho jméno bylo relativně známé, ale ne zas natolik, aby zabráňovalo StB sahat po tvrdých metodách. V květnu 1978 ho Státní bezpečnost po jednom z výslechů odvezla se zavazanýma očima do lesa kamsi u Lán. Tam ho praštili a nechali ležet. To byla poslední kapka, Ivan Medek se rozhodl, že bude užitečnější v exilu. Přijal nabídku rakouského kancléře Bruna Kreiského a požádal o vystěhovalecký pas. Rozloučil se s rodinou, s ženou, se kterou se krátce před tím rozvedl, a se třemi dospělými dětmi a odjel do Vídně.

Další etapa Medkova života je spojena s Hlasem Ameriky, kde se jeho příspěvky poprvé ozvaly na začátku roku 1979. Nejprve je psal a vysílal bez honoráře, později z washingtonské redakce navrhl, aby přispíval pravidelně, a to již mu něco platili. ...

Václav Havel jej na jaře 1993 přijal jako ředitele odboru vnitřní politiky, po třech letech se stal vedoucím prezidentské kanceláře, kde zůstal do roku 1998. Základním rysem Medkova hradního angažmá byla a zůstala loajalita, noblesa a důstojnost úřadu. V jeho výkonu bylo možné rozpoznat cosi aristokratického, byť jeho původ byl hluboce republikánský – ale to se nevyulčuje.

Ivan Medek byl velkou postavou české demokracie, protože věděl, že k ní nezbytně patří odvaha, dobrá mysl a schopnost rozlišovat dobré od zlého. V tom byl jeho talent mimořádný. Jiří Peňás, LN 7.1.2010

AKTUALITY

BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELY

(víra není podmínkou)
od 10. ledna každou neděli
v 19 hod. na faře

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou,

- čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskali)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželské smlouby
- posílání manželů
- příprava na svatební obřad

Čajovna Pod Střechou v Taušlově ulici vás zve k posezení každý pátek od 18 do 22 h. Posezení nad čajem budou v lednu od 19 h. doprovázet tyto programy:

8.1. Kdo jsou Židé?

Povídání o cestě po Izraeli s farářem Václavem Vackem

15.1. Turnaj sudoku

29.1. Povídání o kraje

s paní Marií Králíkovou, letohradskou krajkářkou a učitelkou paličkování

Adéla Babková

Pozvání ke Stolu Páně přijmou poprvé děti z třetích tříd. Jejich **rodiče zveme** v úterý 19.1. v 19 h. **na faru**. Domluvíme se na přípravě dětí.

Ekumenickou bohoslužbu budeme slavít v neděli 24.1. v 17 h. v evangelickém kostele

Výstava fotografií Jaroslava Tichého

11. - 31. ledna - Městské muzeum

Po - Pá 8-16 h.

So 8-11 h.

Život Boží křtem přijali

- 13.12. Lucie Čechová
Eliška Hovádková
Natálie Lucie Maříková
Marie Novotná
Jiří Hlaváček

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 8.12. Marii Řehákovou 86 let
23.12. Jiřinu Jiráskovou 81 let
2. 1. Ladislava Hubálka 78 let

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 8. 12.

Vánoční svátky - příprava.

Pozemky – Městu Letohrad prodáme malý kus pozemku před hasičárnou, který je našim majetkem, ale slouží hasičům.

Bytovému družstvu prodáme pozemek, na kterém je postavena budova Bytového družstva. Skauti mají zájem o postavení klubovny na konci farní zahrady. Zástupci farní rady se sejdou na místě k posouzení této možnosti.

Orlický hřbitov – pan VI. Tomek slíbil zarovnáni koleji okolo kostela, které způsobil autojeřáb při opravě věžičky.

Varhany - oprava začne v lednu.

Kopeček - pětina střechy ambitů je opravena. V nejhorším stavu je střecha kaple, budeme ji opravovat přednostně. Požádáme město Letohrad, aby opravu zařadilo do programu „záchrany architektonického dědictví“.

Na všechny plánované opravy jsme požádali o finanční podporu.

Děkujeme paní Janě Kalouskové za vyřízení farní administrativy.

Příští jednání Farní rady - 20.1. na faře.

zapsala: Jana Skalická

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu Petru Hoffmannovi a sboru Familia cantorum za Rybovu vánoční mši, paní Monice Vychytilové, paní Janě Skalické a dětem, které pěkně zpívaly na sv. Štěpána. Děkujeme kostelníkům, varhaníkům a všem, kteří přispěli ke slavení svátků.

Děkujeme sboru žambereckého gymnázia Corale za vánoční koncert.

Děkujeme Vám, rodičům, že vedete děti k solidaritě s chudými dětmi – děti přispěly ze svého kapesného na řadu dárek pro misie.

Děkujeme panu Ladislavu Hubálkovi, dlouholetému kostelníkovi v Mistrovních za jeho službu farníkům.

Děkujeme Vám, paní Hubálková a Vám, rodinám dětí pana Hubálka, za Vaši službu Vašemu dědečkovi v posledních letech jeho života, kdy byl postižen slepotou a dalšími nemocemi.

Víme o Božím příslibu požehnání dětem, které ctí své rodiče a pečují o ně v jejich stáří. Vidíme, jak jste Vy pečovali o Vašeho dědečka, jak rodiny dětí paní Řehákové z Kunčic sloužily své babičce, vidíme, jak další rodiny pečují o své staré rodiče. Vás všech si za Vaši službu vážíme. /v

Poděkování

Děkujeme Charitě Letohrad za obětavou péči o naší maminku v posledních měsících jejího života. *Rodina Řeháková*

Děkujeme všem koledníkům a těm, kteří připravovali Tříkrálovou sbírku.

V roce 2009 bylo v naší farnosti:

- 29 dětí pokřtěno,
- 25 dětí přijalo pozvání ke Stolu Páně,
- 9 párů vstoupilo do manželství,
- 31 farníků jsme vyprovodili k Pánu Bohu.

ORLICKÝ BETLÉM NA VÝSTAVĚ

V prosinci Žamberecké muzeum vystavovalo betlémy už v X. ročníku s názvem Betlémy a betlémaři. Protože stavění betlémů mělo ústřední postavení mezi vánočními zvyky, zaměřili jsme záměrně pozornost na tuto tradici. Počátky tohoto kultu sahají do starověkého Říma. V roce 354 rozhodl papež Liberius, že 25. prosinec bude slaven jako den Kristova narození.

Naším cílem v muzeu bylo ukázat neuvěřitelnou rozmanitost betlémů a kreativitu, s jakou přistupovali různí autoři ke ztvárnění tohoto ústředního tématu. Nejstarší vystavené práce, které si v tyto dny mohli návštěvníci prohlédnout, byly pozdně barokní dřevěné deskové polychromované betlémy, které byly vytvořeny neznámými autory v průběhu 18. století pro kapucínský klášter v Opocně a kostel v Uhřínově. Nejrozsáhlejším vystaveným kostelním betlémem byl dřevěný polychromovaný betlém z kostela Nanebevzetí Panny Marie z kostela na Orlici. Zakoupen byl v roce 1932 v Jablonném nad Orlicí ve specializované firmě Ignáce Neškudly za více než 900 korun paní Josefou Šťovičkovou, následně byl darován pro potřeby tohoto kostela, jeho autora ani provenienci neznáme. Figurky darovníků nejsou sice velkých rozměrů, jsou však ukázkovou hodnotnou řezbářskou prací. Tento betlém upoutá okázalou dálnou i bohatě řezbářsky pojednanými postavami zvířat a stromů. Úžasnou variabilitu umožňuje koncipování stromů, jejichž objem je možné měnit podle počtu užitých větví. Zajímavostí, se kterou se setkáváme jen zřídka, je nádherný pár koní vedený kočím. Figury Svaté rodiny a Tří králů jsou polychromované, ale jsou z tak křehkého materiálu, jakým je sádra.

Návštěvníci věnovali právem pozornost tomuto unikátnímu betlému, jehož autora sice neznáme, ale oceňujeme jeho invenci a um. Během čtrnácti dnů navštívilo výstavu celkem 995 návštěvníků. Děkujeme Letohradské farnosti za zápujčku tohoto skvostného souboru, který rozjasnil tváře dětí i dospělých. Tato úspěšná prezentace se neobešla bez vřavého dohledu pana faráře ThMgr. Václava Vacka a pomoci pánů Milana Jurenky, Zdeňka Kvapila a čtveřice šikovných pomocníků. Celému týmu upřímně děkujeme.

Za žamberské muzeum Marie Otavová

DOPISY ČTENÁŘŮ

Pani Jaroslava Paštiková napsala knížku „Jak se rodí bráškové, aneb Ze života předškoláka.“ Přetiskujeme její dopis.

Dobry den,
v listopadovém čísle Okénka mě zaujal článek „Zeptali jsme se pana faráře“. Svým příspěvkem bych chtěla rozvinout debatu o smrti a její tabuizaci v naší společnosti a možná i nabídnout dárek...

13. komnata dětských duší...

Milena Vostřáková, Fedor Gál, Petra Černocá - několik jmen ze zajímavého televizního pořadu 13. komnata. Rozličné životní osudy, kterými se jako červená nit line stejná životní zkušenost. Zkušenost - která navždy poznamená nejen jejich životy, ale i životy jejich dětí a vztahy uvnitř rodiny - má jméno SMRT. Smrt manžela, otce, matky, dítěte... Téma, které bylo a je v dnešní společnosti, a zejména při výchově dětí, stále tabu.

Osobní zážitek s citovým zmatkem šestileté inteligentní dívky, před kterou rodina tajila tragickou smrt staršího bratra (přestože se denně musela dívat na uplakanou matku v černém) byl poslední kapkou v poháru rozhodování, zda psát o smrti a pohřbu.

Tehdy ve mě uzrálo přesvědčení, že nejen sexuální výchova od útlého dětství má být pravdivá a otevřená. A právě tohle poznání mě vedlo k napsání knížky pro děti Jak se rodí bráškové (www.jakserodibraskove.cz). Spřízněnou duší jsem našla v osobě a v názorech uznávaného dětského psychologa, profesora Zdeňka Matějčka. Část jeho lidsky vřelého dopisu cituji v předmluvě.

S autorským čtením navštěvuji školy a školky a v následných besedách si stále znovu potvrdím, že děti jsou jen a jen malí lidé - s problémy těch velkých. A bezprostřední zpověď studenta (na jedné literární výstavě) mi potvrdila, že knížku by měli číst malí i velcí společně. V předškolním věku mu zatajili smrt milovaného dědečka a on ještě dva roky poté vyběhal na ulici, zastavoval kolemjdoucí a ptal se, zda ho někde neviděli. Nemohl uvěřit, že by jeho dědeček jen tak někde odjel (verze rodičů) a vůbec nic mu neřekl.

Trauma ze zatajené pravdy provází člověka celý život. Ve snaze dětem neublížit, jim ubližujeme mnohem víc!!!

Mluvme s dětmi o smrti otevřeně - tak, jako s nimi hovoříme o zrození. Smrt k životu patří stejně jako zrození, jako smích a slzy...

Jaroslava Paštiková

Dopis od spisovatelky je malé umělecké dílo. Poslyšte, co mi psala Daisy Mrázková. Podle obsahu a toho, co nového stále objevuje, by asi málokdo věřil, že už je prababičkou...

V Okénku se mi vždycky něco líbí. Minule třeba Škvorecký, jak píše o Poláčkovi. Musím si to honem přečíst, ten Hostinec u Kamenného stolu. Naštěstí mám přítelkyni, knihovnici, která mi může vždycky cokoli ke čtení opatřit. Jaký to poklad. Musím jí zavolat. ...

U nás v celém domě řádili instalatéři celý podzim, vyměňovali veškerá potrubí vodní i kanalizační ve zdi. Dům je stoletý. Byla to příšerná fuška a dělali to cikáni. Byli pracovití, slušní, o práci stáli, o dobrou pověst taky, nic neukradli (ztratila jsem své předsudky vůči cikánům). Říkali si zásadně vole. Těž každá věta začínala tímto slovem. No prosím. (Dneska je to slovo, které se říká jen dobrým přátelům asi. Posun významu.) Vole, kam jdeš? Já tě tady potřebuju, vole! ...

Všechny krámky s jídlem patří teď Vietnamcům. Jsou tak strašně pracovití. Otevřeno mají od rána do noci i v neděli a ve svátek. Člověk by to nevěřil. Učej se česky pilně. Velice si hleděj zboží, ovoce je srovnáno pořádkem do úhledných hraniček, zelenina kropena vodou, počítají rychle, poctivě vracejí, podržej tašku... mají kulturu. ...

Pravouče se jmenuje Milan. Dali mu jméno, aby to prý uměl vyslovit jak Francouz, tak i Švéd (snacha je Švédka), ale Francouzi si to stejně zpotvořili a vyslovují to s nějakou nosovkou. Není nad češtinu. Jiří (pozn. výtvarník Jiří Mrázek) říkával: Čeština je nejlepší jazyk na světě, jenže to nikdo neví!

Pozdravuj všechny,

Daisy.

Prof. Zdeněk Matějček o knížce J. Paštikové napsal: „Je to moc pěkné a moc dobře to vystihuje svět a mentalitu dítěte v předškolním věku, spíš bych řekl obdivuhodně vystihuje ...“

Foto: Martin Sedláček

Milí přátelé,

zpětně jsem si ráda teď přečetla všechna kázání vánočních svátků!

Hledajíc zdroje živé vody, jdu na Vaše farní stránky. A tímto dodatečně děkuji! Přeji Vám dobrý rok a abychom všichni dar času, který nám snad bude dopřán, využili smysluplně!

Kázání z 13.12. mi připomnělo, jak jsem jednou podobně uvažovala o Jákobovi. Tak přikládám svou úvahu na zmíněné téma. Bez nároku na zveřejňování. To jenom tak - jako příspěvek k dialogu.

Pozdravy a přání nadějeplného času Vám posílají
Dagmar a Miloš Pojslovi

A té noci vstal, vzal obě své ženy i obě své služky a jedenáct svých synů a přebrodil se přes potok Jabok. Vzal je a převedl je přes potok se vším, co měl. Pak zůstal Jákob sám a tu s ním kdosi zápolil, dokud nezvešla jitřenka. Gn 32,23-25

Na začátku nového roku stojíme před jakýmsi neznámým budoucím prostorem času. V rozsahu našich možností - jednat a rozhodnout se - tu jsou ale jistá omezení. Narodili jsme se do určité historické doby, na určitém místě, v určité rodině. Danosti jsou i biologické, zděděné předpoklady a sklony. Dokonce je prý zjištěno, že každý člověk je tak predisponován svých biologickým založením, že v okamžiku rozhodování k nějakému činu jeho vnitřní já volí podle této danosti. Ještě předem, než si sám člověk uvědomí, jak se rozhodne, jeho vnitřní založení říká ano nebo ne. Jediné, co je aktem konečným, je pak možnost poslední volby. A tam už ta danost biologická neplatí.

Kolik takových příběhů o osudovém rozhodnutí máme v Bibli. Na počátku bývá pozeňání. Pozeňám ti, abys byl pozeňáním (Abraham). Dar boží přízně. A v aktu dávám ti ... memento odpovědnosti za příslušníky své rodiny, svého národa, za tuto zem. Příběh Jákobův vypráví, jak trnitá je taková cesta. Jákob získal podvodem pozeňání. Ekonomicky se mu daří skvěle. Má se dobře, je bohatý, získává majetek, velkou rodinu. Ale Jákob je podvodník a z jednou špatně načaté cesty se mu nedaří vykročit. Podvody a křivárny se mu stále vracejí. Bůh mu sice

na počátku pozeňal a jemu se zdánlivě všechno daří, jenomže bude celý život utíkat před Ezauem? Kolik úspěšných Jákobů už dostihla kulka Ezaueva ... Hospodinovo pozeňání však neplatí jen na úspěch a zdar. Platí i na omyl a chybu, stane-li se poznáním nepravé cesty. Jákob se vrací. Svůj zápas musí vybojovat tam, kde to všechno začalo. Je tu ta možnost poslední volby. A než se setká s Ezauem, prožije zvláštní temný příběh. V samotě noci - jako mnohem později Ježíš před svým konečným rozhodnutím - bojuje svůj zápas. To konečné rozhodnutí života a osudu stojí jednou krvavě krůpěje potu a zde vykloubenou kyčel. Není to zápas lehký. Nikdy tě neopustím, řekl Hospodin

Jákobovi na počátku. A teď už i Jákob volá – „nepustím tě“, a asi tím myslí - i já teď už o tebe hrozně stojím – nepustím tě, dokud mi nepožehnáš. Zvláštní. Vždyť požeňání dostal, dostal to ujištění několikrát. Od svého otce i ve snu z výšin nebe ... Ale najednou si není vůbec jistý. I Jonáš, v jiné biblické knize, byl na konci svého vnitřního zápasu totálně vykořeněn, když zcela zmaten nechápal skoro nic. Jenom to, že Bůh je jiný, než si dosud myslel. S kým měl celou tu dobu vlastně čest? Proto se ptá: „Pověz mi přece své jméno“. A v textu se píše: „A požeňal mu tam.“ A pak dále následuje verš: „Viděl jsem Boha (tedy už ne Neznámého) tváří v tvář a byl mi zachován život. Viděl, zde znamená spíš pochopil, něco poznal. A není zatracen, ale dostane požeňání - i život.

Střetnutí s Ezaueem má pak klidně strategický řád. Přípraven na obě varianty, vědom si, že nese následky svých činů, Jákob si nic neusnadňuje. Jde svstíc svému osudu, pokorný zkušeností minulé noci. Vykořčil vstříc bratrovi a zároveň vykořčil z kruhu špatně začaté cesty. Je to už někdo jiný, dostal jméno Izrael.

Jsmo na počátku občanského roku. Při pohledu zpět si každý z nás uvědomuje, že i my jsme se možná střetávali s kýmisi Neznámým. Také někdy nechápeme, proč se věci udály tak nepochopitelně, proč zrovna taková událost ... Není všechno jenom dobré, co dostáváme od života. Mnohá kyčel byla poraněna a mnohý kulhá. Zápas, které vedeme se životem i sami se sebou, nejsou vůbec lehké. Zápas Jákobův můžeme také chápat jako zápas o duši, o věrnost, o důvěru Hospodinu. A to za všech okolností, i v případě prohry. Chvilí osudového rozhodnutí musel těžce vybojovat i Ježíš. Jeho pravdivý životní postoj neuhnul před krokem posledního rozhodnutí a ukázal směr pro celou další budoucnost ...

Máme to my lidé moderního věku v životě lehčí? Jako lidé tisíce let před námi stojíme i my stále znovu před neznámou budoucností. V závěsu celá minulost, před námi neznámo, které - je i není - v naší moci ... Přes všechny danosti ale stále zůstávají životní křižovatky jako prostor pro klíčové osobní rozhodnutí. Volba. Dnes a denně se budeme rozhodovat. Dnes a denně bude v naší moci udávat směr našemu životu. Tvořit z darovaného času vlastní životní příběh. Z dávná nám bylo zachováno nepřikrášlené vyprávění o životním zápasu praotce Jákoba. Sdělení, které tu můžeme slyšet, je zároveň povzbudivé: Za životní hodnoty stojí za to se poprat i utržit šrámy. A platnost starozákonního požeňání trvá pro toho, kdo o něj usiluje. Novozákonní zvěst pak otevřela úžasný prostor jako tu nehlubší životní jistotu – vědomí tichého společníka a ručitele.

A tak do všech zápasů, které život přináší, nechť není zapomenuto slunce naděje, které vzešlo také nad Penielem, místem zápasu Jákoba, který jako kníže zápasil s Bohem i s lidmi ... /DP

Foto: Ibra Ibrahimovič

Dámy a pánové,

dovolte, abychom vám oznámili starou známou věc: Všemohoucí neskřblil ani na jedněch.

To lepší ze svého vkusu a estetického umění si dozajista nechal pro dámy každého věku. Kolik jen druhů, tvarů, barev, jak se dokážou oháknout, jak jsou nóbl a umí se nosit. A když krása vnější se stane méně zřetelnou, a můžeme tak zahlédnout tu vnitřní, objevíme třeba nebeskou trpělivost, toleranci, úctu, smysl pro humor... Na každé je něco pěkného.

Muži pak dostali bohatý vnitřní život a zaujetí. Museli ho dostat, (ačkoliv my ženské se o tom často nikdy nedozvíme) protože o tom svědčí řady a řady odborníků v různých oborech – vědců, lékařů, výtvarníků, filozofů, literátů nebo „jen“ opravářů, řidičů, obchodníků... Mám-li si vzpomenout, kdo mě v pubertě doslova chytnul za srdce, a nasměroval tak další život, byli to tři chlapi – Karel Čapek, Ota Pavel a Jan Špáta. Žádní ranafi, spíš tichošlápci, zato s přebohatým nitrem. A co teprve básníci – zase mě napadá valná většina chlapů – jak oni dokážou vyjádřit sebemenší pohnutí mysli. Jak trefně a přesně dovedou vyslovit něco, pro co nejenže nemáme slovo, ale o čem ani netuší-

Až se příště uvolní místo Boha a budu-li jím zvolen, jako posledním odpustím všem těm lehce zraněným, kteří, přestože neutřžili rány větší než kdokoli jiný, se již nikdy nezvedli, aby se bránili, či aby se chytli za bolavou čelist s obdivným pohledem v očích.

Ty, kteří jsou skutečně na mizině, a ty, kteří rozumí milosrdenství, ihned obejmou a odvedu k podušším ráje. Avšak ty, již se stali mrzkými a kteří se snaží vydírat úspěšnější soukmenovce svou posměšnou bezmocností, ty budu milovat jako poslední a nikdy z celého srdce. Všechny pustím do nebe – peklo zruším - ale až vstoupí, nad hlavou jim bude vládnout: „Varujte se vypočítavosti slabých, kteří nikdy nic neriskovali, nikdy nikomu nic nedali a nikdy nebyli spokojeni s tím, čeho se jim dostalo.“ John Ciardi

me, že v nás je. Až oni nám to objeví. Velkým překvapením ze Stvořitelovy kuchyně, (který je evidentně veselá kopa) je fakt, do jakých tělesných schránek umístil citlivou a jemnou duši básníkovu (např. Skácel, Holan, Reynek, Blatný, Zahradniček atd.)

My ženské máme holt ty své hlavinky nasměrovány kapánek jinam – nejčastěji na děti, rodinu a věci široce související – takže na filozofování nás moc neužije. Ale myšlenky, ideály či cituplné básně, které nám nejčastěji přináší muži, nás provázejí celý život... /M

Dobrý rok 2010, dámy a pánové!

Tatinkovi pohádky se jmenuje nová kniha Prof. Petra Piřhy s krásnými ilustracemi Jaroslava Šerých. Na předzáce knihy čteme:

Pohádky mají nezastupitelný význam v životě lidí. Dítě, které by neslyšelo ani jednu pohádku, by snad ani nebylo dítětem. Pohádky otevírají svět fantazie, učí krásu a dobrou, jsou pokladnicí moudrosti. Jsou školou, kde se učíme věrnosti a vytrvalosti, jsme vybízeni ke statečnosti a čestnému jednání. Pohádky nás také učí číst. Není náhodou, že autory pohádek bývali učitelé, jako např. Jaroslav Janouch. Petr Piřha také není prvním univerzitním profesorem, který napsal pohádky. Jde tu, jako u své knihy Paměť a naděje věnované starým pověstem českým, cestou prof. V. Tilleho, který pod pseudonymem Václav Říha rovněž vydal své pohádky. Oba autoři, zkušený ilustrátor dětských knih, akad. malíř Jaroslav Šerých (*27.2.1925 v Havlíčkově Brodě) a Prof. PhDr. Petr Piřha (*26.3.1938 v Praze) zcela záměrně vytvořili pohádkovou knižku nesporně současnou, ale zároveň tradiční. Usilují o pozdvížení upadající kultury knihy a všestrannou kultivaci čtenáře. Nutí nás soustředit se, začíst a zaposlouchat se do široce plynoucího příběhu, přemýšlet a snít. V obrázcích Jaroslava Šerých je dost konkrétních realistických opor, aby jim i dítě porozumělo; ale zároveň tvoří první stupeň na dlouhém schodišti imaginace a láká k dalším krokům, které bez křidel ducha nelze udělat.

RODINA

NAUČTE SE RŮST ZE SVÝCH CHYB

Albert Einstein se naučil mluvit až ve čtyřech letech a číst v sedmi. Když byl Thomas Edison chlapec, jeho učitel mu řekl, že je příliš hloupý na to, aby se cokoli naučil. Jedny noviny vyhodily Walta Disneye, protože prý neměl žádné dobré nápady. Beethovenův učitel hudby o něm řekl, že jako skladatel je beznadějný. A vy se bojíte udělat chybu?!

Co máme společného s těmito osobnostmi? Minimálně to, že každý z nás se v životě setkal s neúspěchem. Nikdo neprojde životem beze ztráty květinčky. Můžeme pouze doufat v to, že naše selhání budou dostatečně vyvážena úspěchy a náš život jako celek bude stát za to.

Na nic v životě není záruka. Existují pouze způsoby, jak obrátit nepřízeň osudu ve svůj prospěch.

Úspěch je velmi přesně definován našimi reakcemi na nevyhnutelné chyby. Neplatí to jen v osobním životě, ale i v práci každého manažera či vůdce. Růst organizace je podmíněn ochotou riskovat. Zákonitě platí, že váš plán něčeho dosáhnout je vždy o něco větší než to, co se nakonec podaří. Konkrétně snažte-li se o něco zcela nového, nevyhnete se chybám. Na vůdci je pak vytvářet takové prostředí, ve kterém se lidé nebudou bát neúspěchu. Na chyby by se mělo nahlížet jako na nedílnou součást organizačního procesu. Chyby jsou prostě vedlejším produktem úsilí o dokonalost.

Některé chyby se přirozeně tolerují lépe a jiné hůře. Po každé chybě by mělo následovat opatření, ale zpravidla by to mělo být opatření nápravné, nikoli důtky. Chyby jsou jedinečnou příležitostí jak školit a rozvíjet zaměstnance. Růst a úspěch se nedostaví bez přijímání rizika, přičemž každý pokrok nevyhnutelně doprovází i chyby.

Pochvalte chybu

Jako vůdce jsem chyby vždy hodnotil dle toho, zda přijaté opatření bylo „chybou srdce“, nebo „chybou hlavy“. Chybou srdce označuji situaci, kdy zaměstnanec úmyslně provede něco špatného a snaží se, aby mu to prošlo. V takových situacích se snažím jednat tvrdě trestat. Chyba hlavy nastává tehdy, když se zaměstnanec usilovně snažil udělat něco správně, ale z nějakého důvodu se mu to nepovedlo. V takovém případě jsem velmi tolerantní. Dokonce jsem v několika případech zaměstnance za jejich chyby chválil. A to jen proto, že měli dobrý úmysl. Bude-li kárat své zaměstnance za každou chybu, vypěstujete v nich pouze dokonalý pud sebezáchovy, nikoli úsilí o dosažení dokonalosti. Namísto práce zaměřené na úspěch, budou pracovat tak, aby se vyhnuli chybám. Jedná se o dva zcela odlišné přístupy. Lidé snažící se vyhnout tvrdé kritice vždy dělají co nejméně. Vykazují jen velmi málo vlastní

iniciativy a tvořivosti a málokdy udělají něco bez předchozího souhlasu svého vedoucího. Zásadně se vyhýbají odpovědnosti a hledají důvody pro tvrzení, že to či ono nespadá do jejich pracovních povinností. Tímto způsobem se lze přirozeně vyhnout chybám, ale nedosáhne se dlouhodobého úspěchu.

Nebojte se nového

Cílem vůdčí osobnosti není vyhýbat se všem možným chybám. Lépe je vyhýbat se snadno předvídatelným chybám, stejně tak jako rizikům, která nestojí za ztráty, které by mohly následovat. Dobří vůdci jsou ochotní přijímat rizika, pokud to zlepši jejich práci. Nezkusíte-li nikdy nic nového, nemůžete doufat ve zlepšení. To platí nejen pro jednotlivce, ale pro celé organizace. Jste-li v pozici vůdce, dejte svým zaměstnancům vědět, že inteligentní chyby jsou přijatelné, a v některých případech dokonce vítané. Buďte nanejvýš laskaví k těm, kteří se nějaké chyby dopustili. Využijte tuto příležitost vžít se do role rádce a instruktora, aby se podobná chyba již neopakovala.

Chyby jsou nedílnou součástí života nás všech.

Z dlouhodobého hlediska jsou úspěšní ti, kteří správně reagovali na své neúspěchy. Jestliže po porážce dokážete vstát, oprášit se, zdvojnásobit své úsilí a ihned se vrátit do hry, je velká šance, že nakonec dosáhnete všech svých předsevzetí.

Winston Churchill kdysi řekl: „Úspěch není nic jiného než naše schopnost jít s velkým entuziasmem od jednoho neúspěchu ke druhému.“ Podle tohoto motto sám žiji. Mezi nejtěžší věci v životě patří naše schopnost vyrovnávat se s úspěchy a neúspěchy. Bude-li se držet rady pana Churchilla, budou naše selhání nepatrná a krátká, zatímco úspěchy velká a dlouhodobé.

Jak využít chybu na cestě za úspěchem:

- Definujte jasně své cíle.
- Sepište podrobný plán na dosažení svých cílů.
- Buďte rozhodní, neotálejte s realizací hoto-vého plánu.
- Učte se celý život. Nesmíte ustrnout ve svém neustálém vzdělávání.
- Nevzdávejte se jen proto, že hrozí neúspěch. Postavte se nepříznivé situaci čelem.
- Uděláte-li chybu, přiznejte svoji odpovědnost.
- Učte se ze svých chyb tak, abyste v budoucnu dělali pouze chyby nové a neopakovali ty staré.
- Buďte připraveni přijmout kritiku a využít zpětnou vazbu.

*Psychologie dnes, 10/2009,
Andrew Harvey, profesor na univerzitě
v Cambridge*

Nedokážeš-li nikoho naštvát,
nemá smysl cokoli psát.

Kingsley Amis

Mladí přátelé, jsem staříček pamětník: Pamatuji se na události tak vzdálené, jako je převrat a psychologický stav po něm. Tehdy nebylo lidí, kteří by šeptem nebo okázale špitli jen slovíčko pochyb o demokracii; každý byl demokratem od kosti; nebylo strany, která by už svým titulem nebyla demokratická, republikánská nebo aspoň lidová. Nebýt demokratem bylo by tehdy něčím strašně starorežimním, zaostalým a zatuchlým. Je až ku podivu, kam se poděly ty loňské sněhy...

Naše demokracie není dosud hotova, ba ani se dosud nevžila. Vemte si průměrného občana a jeho vztah k státu, k vládě, k úřadům, k parlamentu; řekněte sami, máte-li před sebou psychologický typ lidovládců, který je si vědom, že o těch věcech spolu-rozhoduje – nebo typ reptajícího, neochotného a podrážděného ovládaného? Vypadáme v celku, jako bychom si vládlí – nebo jako bychom skřípali zuby pode jhem jakéhosi cizího vládnutí a ouřadování? ...

Duševně žijeme ještě pořád ve stavu nevolnictví, ovládanosti, nesvobody. Podívejte se na zralejší demokracie, na národy povahově vyspělejší: oč méně servilnosti a fouňovství, nakvašenosti a neochoty, byrokratičnosti, neúcty a nedůtklivosti se jeví už ve styku člověka s člověkem... Demokracie je něco jako dobrovolná kázeň; ale mezi lidmi nevolnými není kázně ani dobré vůle. Všimněte si, že odpor proti demokracii se spojuje obyčejně s chronickým nadáváním, s pasivním pesimismem; názor, že demokracie se přežila, prýští zpravidla z ponurého tvrzení, že všechno je samá lumpárna. Je-li tomu tak, co chcete zlepšit? Hromada neřádu zůstane neřádem, i když se převrátí ...

Pokud jde o přesvědčené komunisty, nemůžeme ovšem od nich žádat něco jiného; horší je, rozhostí-li se podobná neúčastná negace i jinde. Mezi slovy, že stát něco dělá špatně, a slovy, že my něco děláme špatně, není rozdíl jenom verbální; neboť to druhé vede k jiným skutkům – především vůbec k nějakým skutkům. Řeknu-li, že stát se dost nestará dejme tomu o nemocnice, může mně to naplnit chmurným zadostiučiněním: dixi et salvavi animam meam. Ale řeknu-li, že my, my se dost nestaráme o nemocnice, tu mne to, holenku, zavazuje, abych se staral, psal, agitoval a děl se pro tu věc až do skonání dnů... *K. Čapek, O demokracii, 1932*

„Chcete má přikázání?“ ptá se Bůh Francouzů.

„Jaké například?“

„Nesesmilniš!“

„Pěkná ženská stojí za hřích“, smějí se Francouzi.

„Chcete má přikázání?“ nabízí Bůh Čechům.

„Jaké například?“

„Nepokradeš!“

„Co? Kdo nekrade, okrádá rodinu.“

„Chcete má přikázání?“ nabízí Bůh Židům.

„Za kolik?“

„Zadarmo.“

„Tak nám jich dej deset.“

CHARTY BY BYLO ZAPOTŘEBÍ I DNES

rozhovor Marty Švagrové
s Olgou Sommerovou

Filmovou dokumentaristku Olgu Sommerovou zajímá nedávná historie této země. Nejčerstvěji zmapovala činnost výrazných osobností Charty 77, jež pro ni představují záruku pevných zásad a postojů.

První díl dokumentárního triptychu Charta 77 odvysílala ČT v lednu. Autorka scénáře a režisérka Olga Sommerová využila historických svědectví jedenadvaceti mluvčích Charty, zajímaly ji však i jejich názory na současnou českou realitu.

Charta 77 skončila své působení před sedmnácti lety, protože už v demokratických podmínkách necitila své další opodstatnění. Vy jste si však některé z jejích mluvčích po letech znovu vybrala. A jak váš dokumentární triptych dokládá, mají co říci právě k dnešku...

Pro mě bylo důležité, že můžu předat poselství těchto lidí i k současné situaci - společenské a politické. Třináct patnáct sedmnáct let za totalitního režimu vytrvali ve svých názorech a to je zárukou jejich integrity. I jejich dnešní názory a postoje potvrzují, že občanská společnost nemůže zůstat nečinná, že musí být aktivní za každého režimu, nesmí se za žádných okolností nechat umlčet. Mnozí z nás si naivně mysleli, že po zániku bolševismu tady bude ráj na zemi, že demokracie je samospasitelná, ale ona sama o sobě není zárukou ničeho, dokonce ani spravedlnosti. Přesto si uvědomuju čím dál víc, že když se občané proti nějaké nepravosti postaví, mají šanci.

Což je optimističtější názor, než má mnoho lidí, kteří spíše propadají skepsi z marnosti svého snažení nebo z pocitu bezmocnosti proti evidentním špatnostem, jichž jsou svědky.

Nejenom za bolševika, ale i za posledních dvacet let došlo k nevratnému ničení hodnot, dnes víme, že jsme se měli bránit, dokud byl čas. Pokácené aleje, obytné a úřední budovy na místě parku nebo dětského hřiště, krabice skladišť místo obilných lánů, zbourané historické budovy, které překážely developerům. Trápí mě pohled na naši současnou politickou reprezentaci, pro kterou je důležitější vlastní prospěch než úkol, k němuž jsme je zvolili, k moudré správě věcí veřejných. Samozřejmě vím o všem pozitivním, co se v této zemi událo po revoluci, ale myslím, že se o to víc zasloužili podnikaví občané než politická reprezentace. Už jenom rozkradení národního bohatství v devadesátých letech je důvod, proč by občané měli znovu vytáhnout do boje. Čekala jsem, že se k výročí 17. listopadu výrazně projeví studenti, a byla jsem zklamaná.

Od listopadu '89 uteklo už dvacet let a tihle mladí patrně ani nebyli na světě, takže problémy asi vidí jinak než my pamětníci?

Já si pamatuju, jak na Albertově v roce 1989 byla atmosféra přímo nabitá odhodláním, vůlí skoncovat s proflaným režimem, a dnes, když politici zase populisticky lžou - studenti promární příležitost vyjádřit se, průvod se stane happeningem. Nevím, jestli jsem se já zbláznila, že slyším trávu růst, když si pořád myslím, že se něco musí stát. Ale pozoruju, jak lidé z mého okruhu jsou také znechuceni z toho, co dělá Paroubek a Klaus... Říkám si, jak je možné, že novináři jednoho dne popíší velký korupční skandál nebo přímo zločin, kdesi se ztratily velké veřejné peníze, támhle jsou jiný šměčka, napiše se to zcela konkrétně, a za dva dny o tom nikdo neví. Veřejně se píše a mluví o zločinech politické reprezentace - a nic z toho neplyne. U nás politici nemají ve zvyku podávat demisi za selhání jako v kultivovaných demokraciích. Jak je to možné?

Takže jsme bezmocní?

V mém filmu říká Petruška Šustrová: když se lidi neozývají, neukazují na to, co je špatné, znamená to, že společnost je nemocná. Buď se bojí, nebo je jim to jedno, anebo si myslí, že jejich hlas nebude vyslyšen. Ale já z poslední doby vím, že se spousta věcí podařilo zachránit, takže zas tak bezvýchodné to není. Dana Němcová vzpomíná, jak k soudu na proces s Plasty v létě 1976 přišlo plno lidí, Václav Havel mluví o dopisu o nedělitelnosti svobody na podporu Plasty, který podepsali Jaroslav Seifert, Jan Patočka, profesor Černý a Plastici pak dostali tresty mírnější, než se čekalo. Takže bylo zřejmé, že postavit se, byť proti totalitnímu režimu, má přece jen smysl. Proto se tehdy zrodila myšlenka Charty 77.

Pro svůj triptych jste si vybrala osobnosti, které po všechna ta léta nezměnily svůj postoj. Což ani v disidentských kruzích nebylo zcela samozřejmé.

Jsou to lidé, kteří se navzdory perzekuci postavili zločinnému režimu, byly to osobnosti z jednoho kusu a takoví jsou dodnes. Přestože tehdy byli názorově rozrůznění, vnější tlak je držel pohromadě. O tom mluví vlastně všichni - ve společenství Charty našli prostor, v němž mohli svobodně diskutovat, nikdo nikoho nezatracoval, přestože zastávali výrazně protikladné konfese od levice až po pravici. Shodují se v tom, že něco takového se už asi nikdy nemůže opakovat. A svou protirežimní opozici pojímali jako legalistickou, opozici s otevřeným hledím. Tahle tolerantní a svobodná reflexe jim chybí v diskusi současných politiků, kteří si navykli umlčet protivníka, často sprostými výpady.

Aktéři vašeho dokumentu se shodují i v tom, že podpisem Charty se jim vlastně ulevilo, když se veřejně mohli přihlásit k tomu, že jsou odpůrci režimu. Byli mezi

nimi i mnohé ženy, mámy od dětí a zjevně neváhaly.

U žen hraje důležitou roli srdce a v srdci sídlí statečnost. Přijde mi logické, že chartistky a ženy chartistů byly statečné. Dana Němcová, Kamila Bendová, Petruška Šustrová měly děti jako smetí. Postavily se režimu právě kvůli budoucnosti svých dětí. Přitom si pamatujeme, jak celá společnost byla stísněná, spoutaná strachem - všichni, kteří jsme byli mimo Chartu, my, kteří jsme ji nepodepsali nebo nebyli aktivní proti režimu, jsme žili své životy pod hrozbou ztráty existence, jiní v obavách z toho, že jejich děti nebudou moci studovat. Filozof Ladislav Hejdlánek říká, že se postavil režimu taky kvůli dětem, ale přesto cítí jakousi výčitku, že nemohly vystudovat. Dnes si myslím, že rodiče mají žít podle svého přesvědčení a svědomí a děti se musí jejich životu přizpůsobit. Takzvané ohledy na děti, kdy rodič ztrácí svou osobnost, nejsou zdravé. Ani pro rodiče, ani pro děti.

V prvním díle jste zachytila ještě nadějnou šedesátá léta a to, jak se po sovětské okupaci všechno zhatilo, druhý díl je depresivní, protože v osmdesátých letech to vypadalo hodně beznadějně. To všechno si jistě osobně pamatujete?

Pamatuju si, jak jsem začátkem sedmdesátých let, když jsem přišla na FAMU, cítila obrovskou společenskou, a tudíž i osobní depresi, že mě to úplně svíralo. Po tom rozkvětu konce šedesátých let to byl šok. A vlastně dnes závidím lidem, kteří našli odvahu se z téhle deprese, kterou nepochybně cítili velmi tíživě, dostat veřejným vystoupením. Přihlásili se k tomu, že nesouhlasí s režimem, a něco proti němu dělali. Trvalo to sedm let, než se zformovali, jejich život byl náročný - bez peněz, bez vlastní profese, pod neustálým dohledem, policajti pořád někde přede dveřmi, s rizikem věznění a estébáckých provokací. Je to životní cesta, jakou poznalo jen málo občanů téhle země, ale muselo to stát za to, bylo to něco výjimečného. Charta byla první významnou občanskou společností u nás. A pro mě osobně je důležité alespoň svým filmem předat toto její poselství dál.

Asi oslovujeme oslovené a přesvědčujeme přesvědčené. Na váš dokument se jistě podívají především ti, kteří cítí zodpovědnost za společnost, ve které žijí. Doufejme, že i někdo další.

Napišu, natočím, vyslovím to, co mě trápí nebo rozradostňuje, a pošlu to dál. Dělam to i pro sebe, pro svoje svědomí. Můžeme si myslet, že zdejší společnost je nasycená, že mladí lidé, kteří vždycky byli motorem změn, jsou rozprašeni někde po světě a budoují svou kariéru, myslí logicky především na sebe a na svou konkrétní budoucnost a těch

lidí, které to opravdu trápí, že je poměrně málo. Ale já si navzdory tomu myslím, že občanská společnost existuje, že funguje od Prahy až po nejmenší vísku, i když třeba zaznamenává jen malá vítězství. Ale ta jsou důležitá. To je moje naděje. Stěžujeme si, že zdejší občanská společnost skomírá, ale když naši aktivitu srovnám se Slovenskem, kde jsem teď pět let učila, tak musím říct, že to je nebe a dudy. Že tady se lidi přece jenom nějak formují - to je jedno, jestli jde o záchranu jednoho starého stromu, o budování dálnice v chráněné krajinné oblasti, nebo nesouhlas s nespravedlivým rozhodnutím soudu. I když třeba mají pocit, že jejich hlas je málo slyšet, musí se naučit víc křičet a nevzdávat se. Podstatné je, že ten hlas existuje.

A jak je to na Slovensku?

Vládne tam Fico a národ ho volí - většina národa vždycky volí populisty, a na Slovensku i nacionalisty, a Fico důslednými kroky utahuje šroub. Já tam cítím takové ty zpočátku neznané, později zřejmé návraty k totalitárnímu manipulování, jaké jsme už kdysi zažili. Ptala jsem se svých studentů, jestli na Slovensku existují novináři, kteří by psali otevřeně proti establishmentu. Řekli, ano, Štefan Hríb. Ptala jsem se: a kdo ještě? No ještě Štefan Hríb. Takže i tamní novinářská obec, jak jsem se dozvěděla, žije v jakémsi strachu, což je v demokratické zemi hodně nebezpečné. Já tam velmi silně cítím obecný nezajím o věci veřejné, rozdíl mezi českou a slovenskou mentalitou je zřejmý. Nakonec, chartistů bylo asi dva tisíce, z toho Slováků snad šest... To všechno nás ale nesmí ukolébat. Nemůžeme se smířit s tím, že tu politici můžou bezrestně řádit, že se tady zločiny netrestají. Dvacet let po revoluci říkáme, že by se politické klima mělo změnit.

Jenže kdo to udělá?

Občané, jediné občané. Politici se navzájem nevymlátí, nepůjdou proti sobě, to je bratrstvo kočičky pracky. Dvě velké strany, které proti sobě vedou vražedný boj, se nakonec tak nějak podrží. Pro mě osobně je jedinou důvěryhodnou stranou bez korupčních afér Strana zelených. A jejímu programu, který chce bojovat za nás občany, věřím. Ve studenty jsem doufala, a moje naděje byly zklamány. Je dobře, že vznikla studentská iniciativa Inventura demokracie, ale je málo akční. Když se řekne A, musí se říct i B. Na to, aby zapaloval, musí člověk hořet. Ale pořád se spoléhat na to, co kdo jiný udělá, nestačí. Každý z nás musí sám něco udělat. To, na co má sílu.

Ale národ bude zase volit populisty...

Populistu Paroubka. Břicho je pro ně nejdůležitější. Ale elita národa, a k ní počítám také studenty, přece musí vědět, že sociálně demokratičtí populisté zadlužují zemi na jejich úkor.

Takže: jaké je podle vás řešení?

V tom, co říká v mém filmu Dana Němcová: občan se nesmí vzdát své zodpovědnosti za věci veřejné za žádnou cenu. Ale kdo jsou občané? Ti, co na všechno pečou, pro mě nejsou občané. Mají sice právo volit, platí daně, ale nejsou občané. Občana zajímají věci veřejné, věci obce. Chartisté svým postojem v normalizačním režimu veřejný prospěch nadřadili osobním zájmům. V riskantních situacích prokázali svou odvahu. Dnes nikdo žádnou odvahu prokazovat nemusí. Ale plné břicho rodí lenost a lhostejnost.

Ve třetím díle je zmíněno i to, jak Charta ukončila v roce 1992 svou činnost. Nebylo to předčasné?

Tehdy po listopadu uvažovali, jestli má smysl dál pokračovat. Václav Havel v roce 1991 řekl, že existence Charty je teď možná důležitější než za totality, což se jevílo, viděno tehdejšími porevolučním nadšením, jako paradox. A rok na to byla činnost Charty 77 ukončena s tím, že už není v demokratických podmínkách potřebná. A já si dneska myslím, že by Charta, jejího rozvíjení, následování bylo potřeba po celé uplynulé dvacetiletí až do dneška. Že by působila jako občanská iniciativa, která má své renomé, monitorovala by stav demokracie u nás a byla korektivem toho, co se v politice a ve společnosti děje.

Každopádně máme asi jen to, co si zasloužíme?

Říká se, že ryba smrdí od hlavy, a každý národ má takovou vládu, jakou si zaslouží. V mém filmu vzpomíná kazatel Jan Kozlík, jak si už v době revoluce uvědomil, že to, co se linulo z Hlasu Ameriky o našem pracovitěm a demokraticky smýšlejícím národě, není pravda. Já si přesto myslím, že zodpovědní a vědomí lidé tu jsou, že se jen nesmí vzdát. Co jiného nám taky zbývá? LN, 9.1.2010

VŠEM NÁM POMÁHAL SVÝM KLIDEM

Ivan Medek byl muž, jehož hodnotový svět byl natolik spojen s pojetím prvorepublikové svobody a demokracie a názorové tolerance, že se Státní bezpečnost rozhodla ho zastrašit. Zavezli ho kamsi do lesa, zmlátili ho a nechali na pospas osudu. Mohl, a snad i měl, zemřít; kdo ví, jaký byl skutečný záměr estébáckých pohůnků. Tehdy jsem se s Medkem setkal. Imponoval mi klidem, s nímž svou situaci přijal. Tak rozumím mužnosti.

Nezemřel v tom lese. Režim ho přinutil k emigraci. Slýchávali jsme jeho hlas z rozhlasového přijímače. Hlas, který nás spojoval se světem. A nemohli jsme neslyšet, s jakou jistotou nás vracel do světa, jehož hodnoty byly do té míry potlačeny, že z Medkových vět, nenapodobitelně intonovaných, zněly jako objevy čehosi nového, netušeného či zapomenutého. Byl to hlas člověka, jehož ducha nezlomilo ani fyzické násilí. Už za tohle jsem Ivanu Medkovi vděčen.

Setkali jsme se po převratu v kanceláři prezidenta Havla. Vnesl tam laskavou jistotu člověka, jehož trpělivost s našimi ukvapenostmi, s naší častou nejistotou pomáhala nám překonávat složitosti doby. Byl jsem v prezidentské kanceláři jeho představeným, avšak daleko víc byl jsem jeho žákem. Všem, svým spolupracovníkům, a dovolím si tvrdit, že i prezidentovi, pomáhal svým klidem k tomu, abychom si v myslích, dobou pokažených, dokázali vytvořit vztah k tradicím, jejichž nositelem byl zakladatel státu, prezident Masaryk, s jehož rodinou ho vázalo nejen příbuzenství, ale především názorová shoda v hodnotách, jež bylo třeba pracně obnovovat.

Ivan Medek je pro mne osobností, jehož víra ve svobodu, posílená hluboce prožitou vírou v Boha, musí být ve své klidné mužnosti následována, máme-li sami sobě vrátit hlubší než materiální důvody existence.

... Na Ivanu Medkovi bylo fascinující, jak rychle, přesně a jednoduše, tak, že tomu rozuměl každý, uměl vyhmátnout jádro věci a se vzácným šarmem ho formulovat. Ivan Medek věděl, jak je důležité mít v základních morálních a etických soudech a postojích jasno a pořádek. Netápat relativisticky: na jedné straně, na druhé straně. Ne, Medek se nestyděl říct: toto je dobré pro demokracii, to je špatné pro demokracii. A demokracie vychází z etiky a ta je zakotvena ve víře v Boha. To říkal tady, v mravně znejistělé ateistické společnosti - a říkal to vesele a jakoby samozřejmě, bez křečí a moralizování.

Luboš Dobrovský, LN
7.1.2010

Foto: Stanislav Krupař

ZAMYŠLENÍ V TRAMVAJI

Já a vztahy? Jednoduchá odpověď: jsem závislá. Moje závislost není droga ani alkohol, ale dobré vztahy. Bez nich by se mi asi hodně těžko žilo. Dobrymi vztahy nemyslím jen hluboké dlouhodobé citové vazby, ale i každodenní „drobnosti“ – úsměv, pár prohozených slov, zažertování, slůvka „prosím“ a „děkuji“.

Podělím se o pár příhod, které jsem zažila a které se tohoto tématu nějak týkají. Dobíhala jsem navečer elektriku, řidič už měl zavřené dveře, dokonce už kousek popojel, ale otevřel a pustil mě. Poděkovala jsem mu a on odpověděl: „Víte, že jste dnes první, kdo poděkoval?“

Zažertovala jsem, že jsem asi první, na koho počkal, a pak jsme si povídali. Inspiroval mě k rozsáhlému „psychologickému výzkumu“ o děkování řidičům a já s velkým překvapením zjistila, že měl pravdu: bez ohledu na pohlaví, věk a další v elektrice pozorovatelné parametry byla opravdu převaha těch, kteří neřekli nic.

Druhá příhoda – tentokrát z metra. Jeli jsme s manželem, bylo léto, oba jsme zcela náhodou byli oblečení do běžova. Proti nám seděla nějaká paní, usmívala se na nás, a když vystupovala, řekla: „Nezlobte se, že

jsem na vás tak koukala, ale moc se mi líbilo, jak k sobě ladíte.“ Uvědomila jsem si, jak i takováhle maličkost může způsobit radost. Za chvíli proti nám přisedla paní, která měla krásné dřevěné náramky. Dlouho jsem na ně obdivně zírala, než mě napadlo, že mohu udělat to, co udělala před chvílí jiná paní nám, pochválit a udělat radost.

Třetí příhoda bude opět z elektriky, tentokrát z přeplněné. Před prostředními dveřmi seděl mladík a byl ho kus: dvoumetrový svalovec, v černém tričku s lebkami a hnáty, otetovaný a opercingovaný, kde to jen šlo, a ořetězovaný i tam, kde už to snad ani nešlo. Za jeho zády nastoupila drobná stará paní a zůstala stát u vchodové tyče. Já visela na tyči velký kus od mladíka, ale v jeho zorném poli. Nevím, co mě to napadlo, ale když se na mne podíval, zašmidlala jsem prosebně rukama a ukázala za něj. Nejdřív se zamačkl, pak se otočil, uviděl tu starou paní – a ochotně vyskočil a ještě jí pomohl si sednout. Pak se na mne podíval, já mu němě odartikulovala „děkuji“, on přikývl hlavou – a byl zas dál olebkovaný frajer.

Že by ještě jedna historka z přeplněné elektriky? Jela jsem kolem parku. Stál tam hoch s dívkou a živě se pohybovali. Mohlo to být stejně milostné škádlení, jako konflikt – elektrika projela a konec neznám. Všichni jsme

viděli totéž a já přemýšlela, kolik lidí si v té elektrice řeklo: „Ta dnešní mládež, oni se rvou i na veřejném prostranství“, a kolika lidem zvlhl zrak: „Ti milenci zamilovaní...“ Profesionálové ve mně bylo líto, že nezná počet kladných a záporných hodnotících znamének vznášejících se v elektrice, mně samotné zůstalo přemýšlení.

A o čem si na základě těchto prožitých situací přemýšlím?

O tom, jak máme svůj život a pohled na něj a na vztahy s lidmi kolem nás víc ve svých rukách, než si sami myslíme.

Jak snadno můžeme vidět to, co chceme vidět – ať zlé, nebo dobré. Nejde jen o to, zda dokážeme vidět a vyzobávat to dobré, ale i to, zda dovedeme i rozdávat – třeba „jenom“ tím, že pustíme sednout, usmějeme se, pochválíme.

Hana Junová-psycholožka,
Psychologie dnes 10/2009

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 16.1. 18 h. Mistrovice
neděle 17.1. 2. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Iz 62,1-5
8.45 h. Lukavice Ž 96
10.15 h. Orlice 1 Kor 12,4-11
J 2,1-12

sobota 23.1. 18 h. Lukavice
neděle 24.1. 3. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Neh 8,2-10
8.45 h. Mistrovice Ž 19
10.15 h. Orlice 1 Kor 12,12-30
Lk 1,1-4; 4,14-21
17 h. evangelický kostel – ekumenická
bohoslužba

sobota 30.1. 18 h. Mistrovice
neděle 31.1. 4. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Jer 1,4-19
8.45 h. Lukavice Ž 71
10.15 h. Orlice 1 Kor 12,31-13,13
Lk 4,21-30

sobota 6.2. 18 h. Lukavice
neděle 4.2. 5. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Iz 6,1-8
8.45 h. Mistrovice Ž 138
10.15 h. Orlice 1 Kor 15,1-11
Lk 5,1-11

sobota 13.2. 18 h. Mistrovice
neděle 14.2. 6. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Jer 17,5-8
8.45 h. Lukavice Ž 1
10.15 h. Orlice 1 Kor 15,12-20
Lk 6,17-26

Popeleční středa 17. února

ZLO NEEEXISTUJE!

aneb lekce o správném myšlení

Pan profesor na univerzitě položil svým studentům otázku: „Je všechno, co existuje, stvořené Bohem?“

Jeden ze studentů nesměle odpověděl: „Ano, je to stvořené Bohem.“

„Stvořil Bůh všechno?“ - ptal se dál profesor.

„Ano pane“, - odpověděl student.

Profesor pak pokračoval: „Jestli Bůh stvořil všechno, znamená to, že Bůh stvořil i zlo, které existuje. A díky tomuto principu, naše činnost určuje nás samé. Bůh je zlo.“

Když toto student vyslechl, ztichl.

Profesor byl sám se sebou spokojený.

Najednou zvedl ruku jiný student. „Pane profesore, mohu Vám položit otázku?“

„Samozřejmě“ - odpověděl profesor.

Student se postavil a zeptal se: „Existuje chlad?“

„Co je to za otázku, samozřejmě že ano, tobě nikdy nebylo chladno?“

Studenti se zasmáli otázce spolužáka, ale ten pokračoval: „Ve skutečnosti, pane, chlad neexistuje, v souladu se zákony fyziky je ve skutečnosti chlad pouze nepřítomnost tepla. Člověka a předměty můžeme popsat a určit jejich energii na základě přítomnosti anebo vytvoření tepla, ale nikdy ne na základě přítomnosti či vytvoření chladu. Chlad nemá svoji jednotku, kterou ho můžeme měřit. Slo-

vo chlad jsme si vytvořili my lidé, abychom mohli popsat to, co cítíme v nepřítomnosti tepla.“

Student pokračoval: „Pane profesore, existuje tma?“

„Samozřejmě, že existuje“ - odpověděl profesor.

„Znovu nemáte pravdu, tma stejně tak neexistuje. Ve skutečnosti je tma díky tomu, že není přítomno světlo. Můžeme zkoumat světlo, ale ne tmu. Světlo se dá rozložit. Můžeme zkoumat paprsek za paprskem, ale tma se změřit nedá.

Tma nemá svoji jednotku, ve které bychom ji mohli měřit. Tma je jen pojem, který si vytvořili lidé, aby pojmenovali nepřítomnost světla.“

Následně se mladík zeptal: „Pane, existuje zlo?“

Tentokrát profesor nejistě odpověděl: „Samozřejmě, vidíme to každý den, brutalita ve vztazích mezi lidmi, trestné činy, násilí, všechno toto není nic jiného, než projev zla.“

Na to student odpověděl: „Zlo neexistuje, pane. Zlo je jen nepřítomnost dobra, tedy Boha. Zlo je výsledek nepřítomnosti lásky v srdci člověka. Zlo přichází tak, jako když přichází tma, nebo chlad - tedy v nepřítomnosti světla, tepla a lásky.“

Profesor si sedl.

Ten student byl mladý Albert Einstein.

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741